

Απαντήσεις στο μάθημα της Λογοτεχνίας κατεύθυνσης

A1.

- **Σύνθεση στοιχείων ανά 3**
«Κάν σε ναό...
Καν την είχε...
Κάν τ' όνειρο...»
- **Υπερφυσικό – υπερβολικό στοιχείο** (αδιανόητο καθ' υπερβολή)
«Από φως μεσημερνό...πλημμυρίζει»
- **Η φεγγαροντυμένη παραπέμπει σε νεράιδες – μυστηριώδεις υπάρξεις του δημοτικού τραγουδιού.**

B1.

Το στοιχείο της φωτοχυσίας είναι διάχυτο στο Σολωμό και σχιζεται με τη θεϊκή παρουσία – ενέργεια. Στο απόσπασμα αυτό δίνεται σε ανιούσα κλιμάκωση.

- Δροσάτο φως του φεγγαριού (έτρεμε...θωριά της): σχήμα συναισθησίας → σύγχυση στη φύση που θα διοχετευτεί και στην ψυχή του Κρητικού αργότερα.
- Ακτινοβολήση των αστεριών (και την ... εσκεπάσαν): επιβλητική παρουσία της φεγγαροντυμένης που δεν την επισκιάζει το φως των αστεριών.
- Η νύχτα γίνεται μέρα (μεταφορά – υπερβολή)(τότε από φως ... πλημμυρίζει): προοικονομούνται οι φοβερές ανατροπές στη ζωή του Κρητικού → ηθική τελείωση.
- Λάμψη του φωτός χύνεται σε όλη την πλάση που γίνεται ναός (και η χτίσις ... λαμπυρίζει): βαθιά θρησκευτικότητα του Σολωμού – ολόκληρη η πλάση μεταβάλλεται σε χωρό ιερό.

→ Η περιγραφή της εικόνας της φωτοχυσίας γίνεται πιο ζωντανή και παραστατική με τη χρήση δραματικού ενεστώτα και πολυσύνδετου σχήματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι το φως έρχεται από ψηλά → ταύτιση με το θείο → θρησκευτικότητα Σολωμού.

B2α.

- **Παρόν ιστορίας**
«Εχαμογέλασε γλυκά στον πόνο της ψυχής μου» → στα πλαίσια του ναυαγίου βιώνει τη δοκιμασία με την Φεγγαροντυμένη.
- **Παρελθόν**
«π' αγνάντευεν Αγαρηνό κι εγύρευε μαχαίρι» → αναδρομή στο ένδοξι πολεμικό παρελθόν του Κρητικού.

- **Παρόν αφήγησης = μέλλον ιστορίας**

«Χαρά δεν του' ναι...μάτι» → Αναφορά στην ηθική του μετάλλαξη που έπεται της επίδρασης της Φεγγαροντυμένης.

B2β.

Η σχέση ναυαγού – Φεγγαροντυμένης παρομοιάζεται με το φαινόμενο μαγνητισμού μέσω της πετροκαλαμίθρας. Όπως η βελόνα της πυξίδας δείχνει το βορρά, έτσι και η Φεγγαροντυμένη στρέφεται προς τον ήρωα → ψυχική και πνευματική έλξη που ασκείται μεταξύ τους → υπερβαίνει τα όρια του φυσικού και ανάγεται στη μεταφυσική.

«Όχι στην κόρη...κλίνει»: σχήμα άρσης – θέσης με χρήση δραματικού ενεστώτα → είναι ξεκάθαρο ότι η Φεγγαροντυμένη δεν θα εστιάσει το ενδιαφέρον στην κορασιά (από τη μια, έχει τονιστεί πιο πριν η ηθική της υπόσταση και από την άλλη έχει προοικονομηθεί ο θάνατός της στα πλαίσια του οποίου ο Σολωμός τον αντιμετωπίζει με αισιοδοξία μέσω μεταθανάτιας συνάντησης ζωντανών – νεκρών στην έσχατη κρίση) → το κέντρο βάρους μετατοπίζεται στον Κρητικό που οφείλει να επανιεραρχήσει τις αξίες του και να ηθικοποιηθεί.

Γ1α.

- Ψυχαναλυτική ερμηνεία σχετικά με την ταυτότητα της Φεγγαροντυμένης: πίσω από αυτήν κρύβεται μια αρχετυπική γυναικεία μορφή (anima), ένα ζητούμενο αξιών που υπάρχει στην ανδρική ψυχή ως αρχέγονη μορφή συλλογικού ασυνειδήτου → η μορφή αυτή θα μπορούσε να είναι παράλληλα μια μητέρα, μια Αφροδίτη, η Παναγιά → η Φεγγαροντυμένη ανάγεται σύμβολο ιδανικής ομορφιάς – ηθικής τελείωσης (αρχέγονη εμπειρία παιδικών χρόνων που βιώθηκε έντονα και ως ανάμνηση χαρακτήρηκε στη μνήμη).
- Σύνθεση στοιχείων ανά 3:
«Κάν σε ναό...
Καν την είχε...
Κάν τ' όνειρο...»
- Εντοπισμός 2 βασικών στοιχείων που αποτελούν επιρροή από την Επτανησιακή σχολή (θρησκεία - έρωτας).
- Το χωρίο σχετικά με την αναζήτηση της ταυτότητας της Φεγγαροντυμένης αποτελεί δοκιμασία μέσα στη συνολική δοκιμασία του ήρωα.
- «Ήτανε μνήμη παλαιή, γλυκιά κι αστοχισμένη»: συμπυκνώνεται η αναζήτηση της αρχέγονης μορφής, της ιδέας που είχε γνωρίσει στο παρελθόν (πλατωνική θεωρία) → στη Φεγγαροντυμένη ενσαρκώνονται πλατωνικές ιδέες της ομορφιάς, της καλοσύνης και της δικαιοσύνης.

Γ1β.

- Το δάκρυ (της Φεγγαροντυμένης) και το χέρι (του Κρητικού) αποτελούν τα μέσα ουσιαστικής επαφής τους → υλοποίηση δοκιμασίας → ηθική τελείωση του Κρητικού μέσω της επανιεράρχησης των αξιών που διέπουν τη ζωή του.
- Στ. 5-6 «Εγώ..μαχαίρι»: Το χέρι δεν αποτελεί στοιχείο ρώμης, δεν χαίρεται τον πόλεμο, δεν διαθέτει επιθετικότητα, σθένος και ορμή, αντίθετα αποτελεί σύμβολο ταπεινώσης, συνειδητοποίησης της μηδενικότητάς του έναντι στο Θεό.
- Στ. 7-8 «Χαρά..μάτι»: Σχήμα άρσης - θέσης που δηλώνει την εξευτελιστική ζωή καθώς εξαρτάται από τον συνάνθρωπο και εναποθέτει σε αυτόν την επιβίωσή του → θέαση της ζωής υπό τον πρίσμα του ανθρωπισμού και όχι του εξοντωτικού ανταγωνισμού → όχι ρηχή μεταστροφή του χαρακτήρα του αλλά της συνολικής στάσης ζωής του.

Δ1.

Ομοιότητες

- Και στα δύο κείμενα κυριαρχεί το θαλάσσιο στοιχείο.
- Αμφίπλευρα εντοπίζεται γυναικεία παρουσία εξαιρετικού κάλλους (τόσα κάλλη - απολλώνεια) και θεϊκής υπόστασης (θείο άγγιγμά τους – μάτια θεϊκά)

Διαφορές

- Η νεράιδα του Καρυωτάκη ξεπροβάλλει από τα βράχια ≠ στον Κρητικό, από το το φεγγάρι.
- Εστιάζει ο Καρυωτάκης στα ερωτικά χαρακτηριστικά της οπτασίας ≠ στο Σολωμό υπερτερεί η θεϊκή θωριά της.
- «Βλέμματα ολόγυρα σκορπάει φοβισμένα» → παρουσία φοβισμένη η νεράιδα ≠ αγέρωχη, επιβλητική παρουσία με καταλυτική επίδραση στον Κρητικό.

Επιμέλεια απαντήσεων: Νίκη Παπαϊωάννου